

فهرست

۵	پیش‌گفت
	سرآغاز
۹	سخنی کوتاه در مورد تصنیف و تصنیف‌خوانی
۱۰	ویژگی‌های کتاب و راهنمای استفاده از آن
۱۰	۱- ضرب‌آهنگ تصنیف‌ها
۱۰	۲- شناخت وزن آهنگ و تجزیه‌ی واژه‌های شعر بر اساس ضرب‌آهنگ
۱۱	۳- ضد ضرب
۱۳	۴- روش انتخاب تصنیف‌ها
۱۳	۵- شناخت گوشه‌ها و تکه‌های به‌کاررفته در ساختار تصنیف
۱۴	۶- مشخص کردن نُت‌های مهم گوشه‌ها (شروع، اوج، خاتمه)
۱۴	۷- جدول نمایش نُت شاهد گوشه‌های شکل‌دهنده‌ی تصنیف در کام‌های مختلف
	فصل اول : دستگاه ماهور و راست و پنجگاه
۱۷	تصنیف دگرباره شد...
۱۹	تصنیف ز من نگارم
۲۲	تصنیف مرغ سحر
۲۵	تصنیف می زده شب...
۳۰	تصنیف نرگس مستی
۳۴	
	فصل دوم : دستگاه شور و متعلقات
۳۹	تصنیف برف پیری
۴۱	تصنیف چهره به چهره
۴۴	تصنیف من امشب شکتم ساغر...
۴۸	تصنیف ای پری‌رو...
۵۲	تصنیف ز کوی بلاکشان...
۵۵	تصنیف انتظارِ دل
۵۸	تصنیف باد خزان...
۶۱	تصنیف رنگ‌های طبیعت
۶۴	

۶۸	تصنیف شور جوانی
۷۲	تصنیف شکایت معشوق
۷۶	تصنیف بهار دلکش
۸۰	تصنیف دل بردی از من...
۸۳	تصنیف باغ مست
۸۶	تصنیف بسته‌ی دام
۹۰	تصنیف بیچاره
۹۳	تصنیف موسم گل

فصل سوم : دستگاه سه‌گاه

۹۷	تصنیف افتخار آفاق
۹۹	تصنیف امان از این دل که داد...
۱۰۳	تصنیف شب شادی
۱۰۷	

فصل چهارم : دستگاه چهارگاه

۱۱۳	تصنیف ای بهار من...
۱۱۵	تصنیف خواب نوشین
۱۱۹	تصنیف مهر منی، ماه منی...
۱۲۳	تصنیف هزار دستان
۱۲۷	

فصل پنجم : دستگاه همایور و آواز بیات اصفهان

۱۳۱	تصنیف اشک من هویدا شد...
۱۳۳	تصنیف بگذر از کوی ما...
۱۳۶	تصنیف سرگشته
۱۳۹	تصنیف سروش آسمانی
۱۴۳	تصنیف عقرب زلف کجت...
۱۴۷	تصنیف باد صبا
۱۵۰	تصنیف رفتم که رفتم
۱۵۳	تصنیف امشب شب مهتابه...
۱۵۶	تصنیف بت چین
۱۶۰	تصنیف به اصفهان رو
۱۶۴	تصنیف من در سرای تو...
۱۶۷	تصنیف می‌گذرم تنها...
۱۷۱	

فصل ششم : دستگاه نوا

۱۷۵	تصنیف چهره به چهره
۱۷۷	تصنیف رفتم در می‌خانه...
۱۸۰	

نمایه

۱۸۶	نمایه اشخاص
۱۸۷	نمایه گوشه‌ها

نت شاهد گوشه‌ها در گام‌های مختلف

چپ کوک		راست کوک		کوک / گوشه
گام La	گام Sol	گام Re	گام Do	
Si	La	Mi	Re	حجاز
La	Sol	Re	Do	درآمد ابو عطا
Mi	Re	La	Sol	شور

گوشه‌های ساختار تصنیف

شعر

حجاز نایب اسداللهی (اول شور به پنجم و اول)

۱. بهار دلکش رسید و دل به جا نباشد

۲. از آن که دلبر دمی به فکر ما نباشد

۳. در این بهار ای صَمّ بیا و آشتی کن

۴. که جنگ و کین با من حزین روا نباشد

فرود حجاز به ابو عطا (پنجم به دوم و سپس به اول)

۵. صُبِحْدَم، بُلبل، بر درختِ گل، به خنده می‌گفت

۶. مه جبینان را، نازنینان را، وفا نباشد

۷. اگر که با این دل حزین، تو عهدِ بستی

۸. حبیب من، با رقیب من چرا نشستی

۹. چرا عزیزم دل مرا از کینه خستی

۱۰. بیا در برم از وفا یک شب ای مه نخشب، بُت بهاری

فرود ابو عطا به شور (چهارم به اول)

۱۱. تازه کن عهدی، تازه کن عهدی که بر شکستی

گوشه‌های ساختار تصنیف

بند دوم شعر

حجاز نایب اسداللهی

۱. به باغ رفتم دمی به گل نظاره کردم

۲. چو غنچه پیراهن از غم تو پاره کردم

۳. روا نباشد اگر ز من کناره جویی

۴. که من ز بهر تو از جهان کناره کردم

بخش و تجزیه شعر تصنیف بر اساس ضرب آهنگ $\frac{6}{8}$

شماره	میزان اول	میزان دوم	میزان سوم	میزان چهارم
۱	□□ تا ز دم	یک جُرعه می	از چشم مس	تت (۲) تا گرف
۲	تم جام مد	هوشی زد مس	تت (۳) شد زمین	
۳	مست، آسمان	مست (۴) بلبلا		
۴	ن نغمه خوان	مست (۵) باغ مس		
۵	ت و باغبان	مست (۶) باغ مس		
۶	ت و باغبان	مست		
۷	□□ تو زمزمه‌ی	چنگ و عود منی		
۸	نغمه‌ی خفته در	تار و بود منی		
۹	□□ تو باده و جا	م و سبوی منی		
۱۰	مایه‌ی هستی و	های و هوی منی		
۱۱	گرچه مست مس	تم، نه می پَرَس	تم (۱۲) به هر دو جهان	
۱۲	مست عشق تو هست	تم (۱۳) به هر دو جهان		
۱۳	مست عشق تو هست	تم		
۱۴	□□ تا من	چشم مست تو دید	دم (۱۵) ز ساغر عش	
۱۵	قت دو جُرعه کشی	دم		
۱۶	□□ شد زمین	مست، آسمان	مست (۱۷) بلبلا	
۱۷	ن نغمه خوان	مست (۱۸) باغ مس		
۱۸	ت و باغبان	مست باغ مس	ت و باغبان	مست

شعر	تصنیف			
	۱	۲	۳	۴
بهار من	۱	۲	۳	۴
آهنگ	۱	۲	۳	۴
شعر	۱	۲	۳	۴
گام	۱	۲	۳	۴
وزن	۱	۲	۳	۴

تصنیف ای بهار من...

آهنگ: علی تجویدی

شعر: منیره طه

گام: چهارگاه

وزن: $\frac{2}{4}$

گوشه‌های ساختار تصنیف: درآمد چهارگاه، زابل، مویه، مخالف، مغلوب

بخش و تجزیه‌ی شعر تصنیف بر اساس ضرب آهنگ $\frac{2}{4}$

در صورتی که واژه‌های شعر را بر اساس میزان دوضربی ساده (در هر میزان دو نُت سیاه) به گونه‌ای جدا کنیم که ضرب اول هر میزان با بخش اول واژه یا نیم‌واژه‌ی شعر منطبق شود، باید برای هر میزان دوضربی ساده $\frac{2}{4}$ بشماریم:

[۱ و ۲ و]

هنرجو برای اجرای صحیح ضرب آهنگ هر میزان، باید تمام واژه‌ها و یا نیم‌واژه‌هایی که در یک میزان قرار گرفته را در زمان دو ضرب اجرا کند.

مثلاً: $\left[\begin{array}{cc} \text{ای} & \text{بها رِ من} \\ ۱ & ۲ \text{ و} \end{array} \right] =$ یک میزان دوضربی ساده

برای نیم‌واژه‌ها = $\left[\begin{array}{cc} \text{بی} & \text{ای} \\ ۱ & ۲ \text{ و} \end{array} \right] \left[\begin{array}{cc} \text{شین} & \text{به برم} \\ ۱ & ۲ \text{ و} \end{array} \right]$